

TL-Austrália hahú negosiasaun projetu Greater Sunrise iha tempu badak

DILI, 12 Maiu 2025 (TATOLI)-Ministru Petróleu no Rekursu Minerál (MPRM), Francisco da Costa Monteiro, hatete Autoridade Nasionál Petróleu (ANP) ho Timor Gás no Petróleu hahú halo negosiasaun projetu kona-ba greater sunrise depois Austrália iha ona Primeiru-Ministru.

“Ami fiar katak iha semana ida ka rua mai, sei iha kontaktu intensivu fila fali para re-estabelese hodi intensifika fila fali negosiasaun sira ne’e, hodi bele hetan rezultadu iha tempu badak”, dehan ministru ba jornalista sira hafoin partisipa semináriu loron mundiál jeolojia iha Universidade Dili, segunda ne’e.

Mesmu nune’e, nia dehan, prosesu negosiasaun la’o intensivu tebes-tebes antes eleisaun Austrália nian. Maibé iha fulan hirak liubá la’o neineik uituan, tanba Austrália tama hela prosesu eleisaun nian, sira foin hotu iha semana kotuk.

Tuir nia, daudaun ne’e nasaun Austrália iha ona Primeiru-Ministru, ne’ebé sira presiza forma sira nia governu liuhusi hili membru governu sira, tanba ne’e presiza hein uituan kona-ba prosesu negosiasaun nian.

Alende ne’e, nia dehan, prosesu negosiasaun ne’e ekipa ida ne’ebé reprezenta Estadu Timor-Leste no reprezenta Ministériu Petróleu no Rekursu Minerál ba negosiasaun entre nasaun rua nian kona-ba greater sunrise.

“Iha ita-nia parte Prezidente ANP maka lidera ho ekipa hotu-hotu ne’ebé integra iha ne’ebá, espesialista ita nian, depois hetan orientasaun husi Governu no ministériu nian para guia diskusaun iha ne’ebá”, katak nian.

Nune’e mós nia hateten, Timor GAP liuhusi Prezidente no nia Vise Prezidente no ekipa inklui espesialista sira maka lidera negosiasaun sira ne’e para, ikus mai koordena iha aseitasaun ba instrumentu legál.

“Ha’u temi beibeik iha fatin sira seluk-seluk, ha’u sempre ko’alia dehan iha dokumentu tolu importante, ida naran *petroleum mining code, production sharing contract* ho *fiscal regimes*, presiza hakotu iha tempu badak, aumezmu tempu parte join venture tenke aseita iha konseitu úniku atu dada kadoras mai Timor-Leste”, nia subliña.

Aleinde nia dehan, negosiasaun nunka iha data serteza, maibé iha planu no iha alvu, maibé no fin tenke iha parte seluk mós presiza aseita maka bele.

“Ita hakarak iha tinan ida-ne’e ita bele finaliza, maibé ida-ne’e tenke tuir nia kalendáriu para tinan oin ita detallu enjeñaria, konstrusaun sira bele hahú iha 2027-2028, ikus mai 2031-2032 ne’e produsaun bele akontese”, afirma.

Jornalista : Osória Marques Editora : Rita Almeida